

ИНД - 12

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

Осол, зөрчил болон статистик мэдээлэл

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-12 нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- осол, зөрчлийг мэдээлэх, шинжлэн шалгах ба тайлан гаргах;
- осол, эсхүл ноцтой зөрчлийн дараа агаарын хөлөг, түүнд агуулагдаж байгаа эд зүйл болон агаарын хөлгийн бүртгэлийг хамгаалалтад авах;
- агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа, статистик тоо баримтын тайлан.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-12-ын цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-12, түүний нэмэлт, өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2001 оны 10 сарын 01
Нэмэлт, өөрчлөлт 1	2002 оны 09 сарын 17
Нэмэлт, өөрчлөлт 2	2010 оны 03 сарын 26
Нэмэлт, өөрчлөлт 3 (Шинэчлэлт)	2019 оны ... сарын ...

Тэмдэглэл: ИНД-12-ын шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 12-ын 2017 оны 10 сарын 30-ны А.10-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл.....	1
12.1. Зорилго	1
12.3. Нэр томъёо ба товчлол.....	1
В Бүлэг - Хэрэг явдлыг мэдээлэх, шинжлэн шалгах ба тайлан гаргах	1
12.51. Ослыг мэдээлэх.....	1
12.53. Ослын дэлгэрэнгүй мэдээлэл.....	2
12.55. Зөрчлийг мэдээлэх.....	2
12.57. Зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл.....	4
12.59. Шинжлэн шалгах ажиллагаа болон тайлан.....	4
12.61. Мэдээлэл өгсөн этгээдийг нууцлах	4
12.63. Шийтгэлээс ангид байх	5
С Бүлэг - Агаарын хөлөг, түүний эд зүйлс, бүртгэлийг хамгаалах.....	5
12.101. Осолд өртсөн агаарын хөлөгт нэвтрэх	5
12.103. Бүртгэлийг хамгаалалтад авах.....	6
12.105. Гэмтэлтэй бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсгийг хадгалах	6
Д Бүлэг - Статистикийн мэдээлэл	6
12.151. Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны статистикийн мэдээлэл	6
12.152. ХАА-н нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн статистик мэдээ	8
12.153. Статистикийн тайлангийн нууцлал	9
Хавсралт А - Зөрчлийн анхны мэдээлэлд шаардлагатай мэдээлэл.....	10

ИНД-12 Осол, зөрчил болон статистик мэдээлэл

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

12.1. Зорилго

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, энэ Дүрэм нь дараах шаардлагыг тогтооно:
- (1) осол, зөрчлийн талаар мэдээлэх, шинжлэн шалгах ба тайлан гаргах;
 - (2) осол, эсхүл ноцтой зөрчлийн дараа агаарын хөлөг, агаарын хөлөгт агуулагдсан эд зүйлс болон агаарын хөлгийн бүртгэлийг хамгаалалтад авах;
 - (3) осол, байгууламжийн доголдлын зөрчил, агаарын зайн зөрчил, эсхүл түгээгдсэн мэдээллийн зөрчилтэй холбоотой бүртгэлийг хамгаалалтад авах;
 - (4) агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа, статистик тоо баримтын тайлан гаргах.
- (b) Энэ Дүрэм нь, Хууль болон ИНД-115-ын дагуу Даргын олгосон Чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээний эрхийн хүрээнээс гадуур хийгддэг дараах үйл ажиллагаатай холбоотой зөрчилд хамаарахгүй:
- (1) ИНД-101, ИНД-102-ын дагуу гүйцэтгэж байгаа жиро-глайдер, парасэйл, хүнгүй агаарын хөлөг, цаасан шувуу болон пуужингийн үйл ажиллагаа;
 - (2) ИНД-103-ын дагуу гүйцэтгэж байгаа хэт хөнгөн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа;
 - (3) ИНД-104-ийн дагуу гүйцэтгэж байгаа глайдерын үйл ажиллагаа;
 - (4) ИНД-105-ын дагуу гүйцэтгэж байгаа шүхрийн үйл ажиллагаа;
 - (5) ИНД-106-гийн дагуу гүйцэтгэж байгаа ханг-глайдерын үйл ажиллагаа.

12.3. Нэр томъёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томъёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт багтсан.

В Бүлэг - Хэрэг явдлыг мэдээлэх, шинжлэн шалгах ба тайлан гаргах

12.51. Ослыг мэдээлэх

- (a) Осолд өртсөн агаарын хөлгийн дарга, эсхүл хэрэв агаарын хөлгийн дарга амь насаа алдсан, эсхүл хүнд гэмтсэн, эсхүл агаарын хөлөг алга болсон тохиолдолд, тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь ослын талаар АХОШШБ болон ИНЕГ-т цаг алдалгүй мэдээлнэ.
- (b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу ирүүлэх мэдээлэл нь ИНЕГ-ын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр байх ба боломжтой бол дараах мэдээллийг агуулсан байна:
- (1) осол болсон өдөр, цаг;
 - (2) ослын шинж байдал;
 - (3) агаарын хөлгийн маяг, үндэсний харъяалал болон бүртгэлийн дугаар;

- (4) агаарын хөлгийн өмчлөгч болон үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (5) хялбар тодорхойлогдох газарзүйн цэгээр илэрхийлсэн агаарын хөлгийн байршил, эсхүл хамгийн сүүлд мэдэгдэж байсан байршлын мэдээлэл;
- (6) агаарын хөлгийн даргын нэр;
- (7) үйл ажиллагааны төрөл;
- (8) агаарын хөлгийн нисэн гарсан сүүлчийн цэг;
- (9) агаарын хөлөг буулт үйлдэхээр төлөвлөсөн дараагийн цэг;
- (10) тэнгэрийн байдал, хур тунадас, салхины хурд болон алсын барааны харагдцын тодорхойлолт;
- (11) агаарын хөлгийн бүхээгт байсан хүний тоо;
- (12) ослын улмаас амь насаа алдсан, эсхүл хүндээр гэмтсэн зорчигч болон багийн гишүүний тоо;
- (13) ослын улмаас амь насаа алдсан, эсхүл хүндээр гэмтсэн, зорчигч, эсхүл багийн гишүүнээс бусад хүмүүсийн тоо;
- (14) агаарын хөлгийн гэмтлийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл.

12.53. Ослын дэлгэрэнгүй мэдээлэл

(a) Осолд өртсөн агаарын хөлгийн дарга, эсхүл хэрэв агаарын хөлгийн дарга амь насаа алдсан, эсхүл хүнд гэмтсэн тохиолдолд, үйл ажиллагаа эрхлэгч нь СА005 маягтад шаардсан ослын дэлгэрэнгүй мэдээллийг осол гарснаас хойш 10 хоногийн дотор АХОШШБ болон ИНЕГ-т дараах хэлбэрээр хүргүүлнэ:

- (1) СА005 маягтаар; эсхүл
- (2) ИНЕГ-ын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан дэлгэрэнгүй мэдээлэл нь осол гарсан цаг үед агаарын хөлөгт байсан нисэх багийн гишүүн бүрийн тухайн осолтой холбоотой бодит байдал, нөхцөл болон нөхцөл байдлыг дэлгэрэнгүй дурдсан тайлбарыг агуулна.

(c) Хэрэв нисэх багийн гишүүн эрүүл мэндийн улмаас энэ зүйлийн (b)-д шаардсан тайлбарыг гаргаж өгөх боломжгүй бол боломжтой болсон даруйд нөхөн гаргаж өгнө.

12.55. Зөрчлийг мэдээлэх

(a) Хууль болон дараах Дүрмийн дагуу Даргаас олгосон гэрчилгээ эзэмшигч нь, хэрэв агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд шууд аюул учруулах зөрчил, эсхүл ноцтой зөрчилд өртсөн бол холбогдох зөрчлийг ИНЕГ-т цаг алдалгүй мэдээлэх үүрэгтэй:

- (1) ИНД-115, 119, 129 болон 137 - агаарын хөлгийн зөрчил, эсхүл аюултай барааны зөрчлийг;
- (2) ИНД-172 - Агаарын зайн зөрчлийг;
- (3) ИНД-171, 174 - байгууламжийн доголдлын зөрчлийг;
- (4) ИНД-47, 115, 119, 129, 137, 145, 146 болон 148 - гэмтлийн зөрчлийг;
- (5) ИНД-119, 129, 139, 140, 171 болон 172 - аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийг;
- (6) ИНД-139 - аэродромын зөрчлийг;

- (7) ИНД-139, 171, 173, 174 болон 175 - түгээгдсэн мэдээллийн зөрчлийг;
- (8) ИНД-119, 129 болон 109 - ачааны аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийг.

(b) Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд шууд аюул учруулах зөрчил, эсхүл ноцтой зөрчилд өртсөн этгээд нь зөрчлийн талаар ИНЕГ-т цаг алдалгүй мэдээлэх үүрэгтэй, хэрэв тухайн этгээд нь:

- (1) агаарын хөлөг, нисэхийн бүтээгдэхүүн, эсхүл нисэхтэй холбоотой үйлчилгээний хувьд, үйл ажиллагаа эрхэлдэг, техник үйлчилгээ хийдэг, үйлчилгээ үзүүлдэг, эсхүл бусад хэлбэрээр оролцдог бол;
- (2) энэ зүйлийн (a)-д дурдсан гэрчилгээ эзэмшигчийн ажилтан биш, эсхүл түүнд хамааралгүй бол; эсхүл
- (3) ИНД-95-ын дагуу үүрэг хариуцлага хүлээсэн бол.

(c) Хэрэв агаарын зайн зөрчил, эсхүл шувуутай холбоотой зөрчил нь ноцтой зөрчил, эсхүл агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд шууд аюул учруулах зөрчил бол агаарын хөлгийн дарга зөрчлийн талаар ИНЕГ-т цаг алдалгүй мэдээлэх үүрэгтэй.

(d) Энэ зүйлийн (a), (b), (c) болон (d)-д шаардсан зөрчлийн мэдээллийг ИНЕГ-ын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр ирүүлэх үүрэгтэй ба тодруулах боломжтой бол дараах хавсралтад заасан мэдээллийг агуулсан байна:

- (1) агаарын зайн зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(a);
- (2) гэмтлийн зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(b);
- (3) байгууламжийн доголдлын зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(c);
- (4) агаарын хөлгийн зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(d);
- (5) аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(e);
- (6) түгээгдсэн мэдээллийн зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(f);
- (7) аэродромын зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(g);
- (8) ачааны аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(h);
- (9) аюултай барааны зөрчил, шувуутай холбоотой зөрчил, эсхүл бусад зөрчлийн хувьд, Хавсралт A(i).

(e) Энэ зүйлийн (a)-г үл харгалзан:

- (1) Хууль болон ИНД-119-ийн дагуу Даргын олгосон агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч, хэрэв зөрчил нь EDTO нислэгт ашиглаж байгаа, эсхүл ашигладаг агаарын хөлөгтэй холбоотой гарсан ба тухайн зөрчилд дараах нөхцөл байдал холбоотой бол зөрчил гарснаас хойш 72 цагийн дотор зөрчлийн талаар ИНЕГ-т мэдээлэх үүрэгтэй:
 - (i) татах хүчний төхөөрөмж агаарт унтрах; эсхүл
 - (ii) даялалт (diversion), эсхүл буцах эргэлт (a turn back) үйлдэх үед; эсхүл
 - (iii) нислэгт гэнэт түлш алдагдах, эсхүл түлшгүй болох, эсхүл залруулах боломжгүйгээр түлшний тэнцвэр алдагдах; эсхүл
 - (iv) EDTO нислэгт нөлөөлөх системийн доголдол; эсхүл
 - (v) EDTO нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөх бусад хэрэг явдал;

- (2) хэрэв EDTO нислэгт ашигладаг агаарын хөлөгтэй холбоотой дараах зөрчил гарсан бол Хууль болон ИНД-145-ын дагуу олгосон техник үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигч нь гэмтлийн зөрчлийг 72 цагийн дотор ИНЕГ-т мэдээлэх үүрэгтэй:
- (i) EDTO нислэгт нөлөөлөх системийн доголдолтой холбоотой зөрчил; эсхүл
 - (ii) EDTO нислэгийн үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байгаа агаарын хөлгийн аюулгүй байдалд нөлөөлөх бусад гэмтэл.

12.57. Зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл

(a) Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд шууд аюул учруулах зөрчил, эсхүл ноцтой зөрчлийн талаар 12.55-д заасны дагуу мэдээлснийг үл харгалзан, зөрчилтэй холбоотой дараах этгээд нь зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг (b)(1), эсхүл (b)(2)-т заасан холбогдох маягтад шаардсаны дагуу ИНЕГ-т хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) 12.55(a)-д дурдсан гэрчилгээ эзэмшигч;
- (2) 12.55(b)-д дурдсан этгээд;
- (3) 12.55(c)-д дурдсан хөлгийн дарга.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан этгээд нь зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг тухайн зөрчил гарснаас хойш 14 хоногийн дотор ИНЕГ-т дараах хэлбэрээр хүргүүлэх үүрэгтэй:

- (1) CA005 маягтаар; эсхүл
- (2) гэмтлийн зөрчлийг CA005D маягтаар; эсхүл
- (3) ИНЕГ-ын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад хэлбэрээр.

12.59. Шинжлэн шалгах ажиллагаа болон тайлан

Энэ дүрмийн 12.57-д заасны дагуу ИНЕГ-т зөрчлийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүргүүлэх шаардлагатай 12.55(a)-д дурдсан гэрчилгээ эзэмшигч нь, ИНЕГ-аас өөрөөр мэдэгдсэнээс бусад тохиолдолд дараах үүрэгтэй:

- (1) тухайн зөрчилтэй холбоотой бодит байдлыг тодорхойлох, бодит байдлын хүрээнд зөрчлийн шалтгаан, эсхүл шалтгаануудыг тогтоох зорилгоор шинжлэн шалгах ажиллагааг гүйцэтгэх;
- (2) тухайн зөрчил гарснаас хойш 90 хоногийн дотор шинжлэн шалгах ажиллагааг дуусган, тайланг ИНЕГ-т дараах хэлбэрээр хүргүүлэх:
 - (i) CA005 маягтаар; эсхүл
 - (ii) гэмтлийн зөрчлийг CA005D маягтаар; эсхүл
 - (iii) ИНЕГ-ын хүлээн зөвшөөрөхүйц хэлбэрээр;
- (3) ижил төстэй зөрчил давтагдахаас сэргийлэх зорилгоор авсан арга хэмжээний талаар ИНЕГ-т мэдээлэх.

12.61. Мэдээлэл өгсөн этгээдийг нууцлах

Энэ дүрмийн 12.55, эсхүл 12.57-д заасны дагуу мэдээлэл өгсөн этгээд нь нууцлахыг хүссэн тохиолдолд, АХОШШБ болон ИНЕГ нь:

- (1) эх үүсвэрийг таньж тогтоож болох мэдээллийг цаг алдалгүй арилгана;
- (2) энэ зүйлийн (1)-ийн дагуу арилгасан мэдээллийг өөр аль ч бүртгэлд тэмдэглэхгүй.

12.63. Шийтгэлээс ангид байх

АХОШШБ болон ИНЕГ нь дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийн энэ дүрмийн дагуу өгсөн мэдээллийг мөрдөн шалгах, эсхүл хариуцлага тооцох зорилгоор ашиглахгүй, эсхүл ашиглах боломж олгохгүй:

- (1) тухайн мэдээлэл нь хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд хэрэгцээ шаардлагагүйгээр аюул учруулсан үйлдэл, эсхүл эс үйлдлийг илчилсэн бол; эсхүл
- (2) хуурамч мэдээлэл өгсөн бол; эсхүл
- (3) АХОШШБ болон ИНЕГ нь мэдээллийг хуулийн дагуу, эсхүл шүүхийн шийдвэрийн дагуу гаргаж өгөх үүрэг хүлээсэн бол.

С Бүлэг - Агаарын хөлөг, түүний эд зүйлс, бүртгэлийг хамгаалах

12.101. Осолд өртсөн агаарын хөлөгт нэвтрэх

(a) Хууль болон энэ зүйлийн (b), (c)-д зааснаас бусад тохиолдолд, АХОШШБ-аас тухайн үйлдлийг хийхийг зөвшөөрөөгүй бол аливаа этгээд нь осолд өртсөн агаарын хөлөг, эсхүл түүнд агуулагдсан эд зүйлд нэвтрэх, оролдох, эсхүл салгаж авч болохгүй.

(b) Хуульд заасан хязгаарлалтыг харгалзан, АХОШШБ нь шинжлэн шалгах зорилгоор, осолд өртсөн агаарын хөлөг, эсхүл түүнд агуулагдсан эд зүйлд нэвтрэх, үзлэг шалгалт хийх, хамгаалах, эсхүл салгаж авч болно.

(c) Энэ зүйлийн (d)-г харгалзан, этгээд нь:

- (1) хүмүүс, эсхүл мал амьтныг тухайн агаарын хөлөг, эсхүл эвдэрхий хэсгийн дотроос гаргана; эсхүл
- (2) агаарын хөлөг, эвдэрхий хэсэг, эсхүл түүнд агуулагдсан ачаа, эсхүл шууданг цаашдын гэмтлээс хамгаална; эсхүл
- (3) бүхээгийн яриа бичигч (CVR), нислэгийн өгөгдөл бичигч (FDR), эсхүл ослын байрлал дамжуулагчийг унтраах, эсхүл салгана; эсхүл
- (4) боломжит өөр арга зам байхгүй тохиолдолд, олон нийтэд, эсхүл нислэгийн хөдөлгөөнд саад учруулахаас сэргийлнэ.

(d) Энэ зүйлийн (c)-д заасны дагуу салгаж авсан агаарын хөлгийн эвдэрхий хэсэг, шуудан, эсхүл ачааг:

- (1) зөвхөн тэдгээрийн аюулгүй байдлыг бататгах шаардлагатай зайд шилжүүлнэ;
- (2) тухайн агаарын хөлгийн аль хэсгээс авсныг үзүүлэх боломжтойгоор, тусдаа талбайд хадгална;
- (3) боломжтой бол тэдгээрийн анхны байрлал, мөргөлтийн чухал ул мөрийг гэрэл зураг, гар зураг, эсхүл тэмдэглэлээр баримтжуулна.

12.103. Бүртгэлийг хамгаалалтад авах

(a) Ноцтой зөрчил, эсхүл осолд өртсөн агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч нь тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа болон техник үйлчилгээтэй холбоотой бүх мэдээллийг агуулсан бичлэгийн төхөөрөмжийг багтаасан бүртгэлийг АХОШШБ болон ИНЕГ-аас өөрөөр мэдэгдээгүй бол осол, эсхүл ноцтой зөрчил гарснаас хойш 14 хоногоос доошгүй хугацаагаар битүүмжлэн хадгалах үүрэгтэй.

(b) Зөрчил, эсхүл осолд холбогдсон, дараах Дүрмийн дагуу олгосон гэрчилгээ эзэмшигч нь, АХОШШБ болон ИНЕГ-аас өөрөөр мэдэгдээгүй бол осол, эсхүл зөрчилтэй холбоотой бүртгэлийн дэвтэрт оруулсан бичилт, цахим бичлэг, техникийн болон холбогдох бусад өгөгдлийг багтаасан бүх бүртгэлийг тухайн осол, эсхүл зөрчил болсноос хойш 14 хоногоос доошгүй хугацаагаар битүүмжлэн хадгалах үүрэгтэй.

(1) ИНД-171 - байгууламжийн доголдолын зөрчил, эсхүл осол; эсхүл

(2) ИНД-172 - агаарын зайн зөрчил, эсхүл осол; эсхүл

(3) ИНД-173, ИНД-175 - түгээгдсэн мэдээллийн зөрчил, эсхүл осол;

(c) Түгээгдсэн мэдээллийн осол, эсхүл зөрчилд холбоотой, ИНД-95-ын дагуу үүрэг хариуцлага хүлээсэн этгээд нь бүртгэлд оруулсан бичилт, цахим бичлэг, техникийн болон бусад холбогдох өгөгдлийг багтаасан бүх бүртгэлийг АХОШШБ болон ИНЕГ-аас өөрөөр мэдэгдээгүй бол тухайн осол, эсхүл зөрчил болсноос хойш 14 хоногоос доошгүй хугацаагаар битүүмжлэн хадгалах үүрэгтэй.

12.105. Гэмтэлтэй бүтээгдэхүүн, бүрдэл хэсгийг хадгалах

Агаарын хөлгийн бүртгэлийн гэрчилгээ эзэмшигч болон 12.59(2)-ын дагуу гэмтлийн зөрчлийн талаар АХОШШБ болон ИНЕГ-т мэдээлэх үүрэг хүлээсэн ИНД-145, ИНД-146, эсхүл ИНД-148-ын дагуу гэрчилгээ эзэмшигч нь гэмтлийн зөрчилтэй холбоотой бүтээгдэхүүн, эсхүл бүрдэл хэсгийг АХОШШБ болон ИНЕГ-аас өөрөөр мэдэгдээгүй бол тухайн мэдээлэл өгснөөс хойш 14 хоногоос доошгүй хугацаагаар битүүмжлэн хадгалах үүрэгтэй.

D Бүлэг - Статистикийн мэдээлэл**12.151. Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны статистикийн мэдээлэл**

(a) Хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаа эрхлээгүй глайдераас бусад агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь Хүснэгт 1-д заасан статистикийн тоо баримт болон мэдээллийг агаарын хөлөг тус бүрээр, хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагааны тайланг Хүснэгт 2-т заасан хамрах болон эцсийн хугацаанд, хөлс, эсхүл шан урамшуулалгүй үйл ажиллагааны тайланг Хүснэгт 3-т заасан хугацаанд хүргүүлэх үүрэгтэй.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д шаардсан мэдээллийг дараах байдлаар хүргүүлэх үүрэгтэй:

(1) САА605 маягтаар; эсхүл

(2) цахим, эсхүл Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц бусад хэлбэрээр.

(с) Агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч нь, Хүснэгт 2, эсхүл Хүснэгт 3-т заасан хугацаанд тухайн агаарын хөлөг нислэг үйлдсэн эсэхээс үл хамааран, агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны статистикийн мэдээллийг үргэлжлүүлэн өгөх үүрэгтэй.

Хүснэгт 1. Агаарын хөлгийн үйл ажиллагааны төрөл тус бүрээр гаргах шаардлагатай статистикийн тоо баримт, мэдээлэл:

Агаарын хөлгийн үйл ажиллагаа	Статистикийн тоо баримт, мэдээлэл
Гадаад улс руу, гадаад улсаас болон гадаад улсад арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар • Ниссэн цаг • Зорчигч тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Зөвхөн ачаа тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Зөвхөн ачаа тээврийн нислэгээр тээвэрлэсэн ачааны нийт жин, тонноор
Орон нутгийн арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг Монгол Улсын бүртгэлтэй агаарын хөлөг	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар • Ниссэн цаг • Хоёр өөр аэродромын хооронд зорчигч тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Завсрын буултгүйгээр, нэг аэродромоос эхэлж тухайн аэродромдоо дууссан, зорчигч тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Зөвхөн ачаа тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Зөвхөн ачаа тээврийн нислэгээр тээвэрлэсэн ачааны нийт жин, тонноор
Монгол Улсаас болон Монгол Улс дотор зөвхөн ачааны арилжааны нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг Монгол Улсын бүртгэлгүй агаарын хөлөг	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар • Зөвхөн ачаа тээвэрлэсэн нислэгийн тоо • Зөвхөн ачаа тээврийн нислэгээр тээвэрлэсэн ачааны нийт жин, тонноор
Шүхрийн үйл ажиллагаанаас бусад, Чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаанд ашигладаг агаарын хөлөг	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар, эсхүл таних тэмдэг, хэрэв тухайн агаарын хөлгийг ИНД-47-гийн дагуу бүртгэх шаардлагагүй бол • Ниссэн цаг • Зорчигч тээвэрлэсэн нислэгийн тоо
Чөлөөт нисэхийн үйл ажиллагаанд ашигладаг шүхэр	<ul style="list-style-type: none"> • Шүхрийн таних тэмдэг • Тандем-шүхрийн буултын тоо
Дээр зааснаас бусад, нислэгийн үйл ажиллагаанд ашигладаг Монгол Улсын бүртгэлтэй стандарт, эсхүл хязгаарлалттай категорин нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээтэй агаарын хөлөг	<ul style="list-style-type: none"> • Агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар • Ниссэн цаг

Хүснэгт 2. Хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаанд ашигласан агаарын хөлгийн тайланг мэдээлэх хугацаа:

Тайлан	Хамрах хугацаа	Эцсийн хугацаа
1-р улирал	01 сарын 01-ээс 03 сарын 31	05 сарын 01
2-р улирал	04 сарын 01-ээс 06 сарын 30	08 сарын 01
3-р улирал	07 сарын 01-ээс 09 сарын 30	11 сарын 01
4-р улирал	10 сарын 01-ээс 12 сарын 31	02 сарын 01

Хүснэгт 3. Хөлс, эсхүл шан урамшуулалтай үйл ажиллагаа эрхэлдэггүй агаарын хөлгийн тайланг мэдээлэх хугацаа:

Тайлан	Хамрах хугацаа	Эцсийн хугацаа
Жилийн	01 сарын 01-ээс 12 сарын 31	02 сарын 01

12.152. ХАА-н нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэгчийн статистик мэдээ

(a) ХАА-н агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн гэрчилгээ эзэмшигч нь дараах мэдээллийг агуулсан тайланг Хүснэгт 2-т заасан хамрах хугацаа болон эцсийн хугацаанд Даргад хүргүүлнэ:

- (1) мэдээний хамрах хугацаа;
- (2) гэрчилгээ эзэмшигчийн нэр;
- (3) агаарын хөлгийн бүртгэлийн дугаар;
- (4) тайлангийн хугацаанд ачаалалтай хийсэн тээвэрлэлтийн тоо;
- (5) тайлангийн хугацаанд ашигласан бүх аэродромын байрлал;
- (6) ургамлын тэжээл, хөрсний бордоо, ургамлын тархалт, эсхүл хортон шавьж устгах зорилгоор ХАА-н химийн бэлдмэл, эсхүл бусад бодис цацах нислэгийн үйл ажиллагааны үед:
 - (i) тээвэрлэсэн ачааны төрөл;
 - (ii) тээвэрлэсэн ачааны нийт жин, эсхүл хэмжээ;
 - (iii) боловсруулсан нийт талбайн хэмжээ.

(b) Энэ зүйлийн (a)-ийн дагуу шаардсан статистик мэдээллийг Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц цахим, эсхүл бичгийн хэлбэрээр хүргүүлнэ.

12.153. Статистикийн тайлангийн нууцлал

(a) ИНЕГ, эсхүл ИНЕГ-ын ажилтан нь дараахаас бусад тохиолдолд, статистикийн тайланд тусгагдсан, агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийг таньж тогтоох мэдээллийг ИНЕГ-аас гадагш бусад этгээдэд дамжуулахгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн зөвшөөрөлтэйгээр; эсхүл
- (2) Чикагогийн конвенцийн 67 дугаар зүйлийн дагуу; эсхүл
- (3) эрх зүйн баримт бичгээр шаардсаны дагуу.

(b) ИНЕГ нь олон улсын агаарын тээврийн үйл ажиллагаатай холбоотой статистикийн мэдээллийг ICAO-гийн Зөвлөлд гаргаж өгч болно.

Хавсралт А - Зөрчлийн анхны мэдээлэлд шаардлагатай мэдээлэл

(а) **Агаарын зайн зөрчил** - 12.55(d)(1)-д заасан агаарын зайн зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал, бүртгэл, дуудлага, нислэгийн дугаар болон маяг;
- (4) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил, нислэгийн түвшин;
- (6) хөлгийн даргын нэр;
- (7) нислэгийн үе шат;
- (8) нислэгт үзүүлсэн нөлөө;
- (9) агаарын хөлөг үйл ажиллагаа гүйцэтгэж байсан нислэгийн дүрэм;
- (10) агаарын хөлгийн нисэн гарсан болон хүрэх цэг;
- (11) агаарын зайн байрлал, төрөл, ангилал болон оролцсон НХУ-ний нэгж;
- (12) холбогдох нисгэгчийн өгсөн бусад хамааралтай мэдээлэл.

(б) **Гэмтлийн зөрчил** - 12.55(d)(2)-т заасан гэмтлийн зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийг илрүүлсэн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал, бүртгэл болон маяг;
- (4) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч болон өмчлөгчийн нэр;
- (5) зөрчил гарсан үед агаарын хөлөг, эд анги, эсхүл төхөөрөмжийн байсан байрлал;
- (6) нислэгийн үе шат;
- (7) нислэгт үзүүлсэн нөлөө;
- (8) агаарын хөлгийн нисэн гарсан болон хүрэх цэг;
- (9) агаарын хөлөг, эд анги, эсхүл төхөөрөмж үйлдвэрлэгчийн нэр, шаардлагатай тохиолдолд эд ангийн дугаар, түүний модификацийн стандарт болон агаарын хөлөг дэх байрлал;
- (10) зөрчлийн тайлбар, түүний нөлөө болон бусад хамааралтай мэдээлэл;
- (11) мэдээлэл өгсөн этгээд, эсхүл байгууллага гэмтлийг шинжлэн шалгах ажиллагааг эхлүүлсэн бол дуусгахаар төлөвлөсөн хугацаа;
- (12) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(с) **Байгууламжийн доголдлын зөрчил** - 12.55(d)(3)-т заасан байгууламжийн доголдлын зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;

- (3) агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал, бүртгэл, дуудлага, нислэгийн дугаар болон маяг;
- (4) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил, нислэгийн түвшин;
- (6) аэродромын нэр, ашигласан ХБЗ;
- (7) хөлгийн даргын нэр;
- (8) нислэгийн үе шат;
- (9) нислэгт үзүүлсэн нөлөө;
- (10) холбогдох нисэхийн радио холбооны байгууламжийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн нэр, төрөл, таних тэмдэг болон давтамж;
- (11) мэдээлэл өгсөн этгээд, эсхүл байгууллага зөрчлийг шинжлэн шалгах ажиллагааг эхлүүлсэн бол дуусгахаар төлөвлөсөн хугацаа;
- (12) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(d) **Агаарын хөлгийн зөрчил** - 12.55(d)(4)-т заасан агаарын хөлгийн зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал, бүртгэл, дуудлага, нислэгийн дугаар болон маяг;
- (4) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч болон өмчлөгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил, нислэгийн түвшин;
- (6) нислэгийн үе шат;
- (7) хамааралтай бол аэродромын нэр, ашигласан ХБЗ;
- (8) нислэгт үзүүлсэн нөлөө;
- (9) хөлгийн даргын нэр;
- (10) гүйцэтгэж байсан үйл ажиллагааны төрөл;
- (11) агаарын хөлгийн бүхээгт байсан хүний тоо;
- (12) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(e) **Аюулгүйн хамгаалалтын зөрчил** - 12.55(d)(5)-д заасан аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) агаарын хөлгийн үндэсний харъяалал, бүртгэл, дуудлага, нислэгийн дугаар болон маяг;
- (4) агаарын хөлгөөр үйл ажиллагаа эрхлэгч болон өмчлөгчийн нэр;
- (5) агаарын хөлгийн байршил болон нислэгийн түвшин, эсхүл зөрчил болсон газар;
- (6) хэрэв хамааралтай бол аэродромын, эсхүл нисэхийн радио холбооны байгууламжийн нэр;

- (7) хөлгийн даргын нэр;
- (8) нислэгийн үе шат;
- (9) нислэгт үзүүлсэн нөлөө;
- (10) гүйцэтгэж байсан үйл ажиллагааны төрөл;
- (11) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(f) **Түгээгдсэн мэдээллийн зөрчил** - 12.55(d)(6)-д заасан түгээгдсэн мэдээллийн зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийг илрүүлсэн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) хэвлэл, газрын зураг, схем зураг, эсхүл бусад хэлбэрээр түгээгдсэн мэдээлэл, эсхүл нисэхийн өгөгдлийг таньж тогтоох дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) зөрчилд хүргэсэн мэдээлэл, эсхүл нисэхийн өгөгдөлтэй холбоотой дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (5) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(g) **Аэродромын зөрчил** - 12.55(d)(7)-д заасан аэродромын зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) аэродромын нэр;
- (4) мэдээлсэн гэмтэл, эсхүл саадын тодорхойлолт болон байрлал;
- (5) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(h) **Ачааны аюулгүйн хамгаалалтын зөрчил** - 12.55(d)(8)-д заасан ачааны аюулгүйн хамгаалалтын зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) зөрчлийн шинж байдлын товч тайлбар;
- (3) хэрэв мэдэгдэж байгаа бол зөрчил гарсан байж болох газрын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- (4) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

(i) **Аюултай бараа, шувуутай холбоотой, эсхүл бусад зөрчил** - 12.55(d)(9)-д заасан аюултай бараа, шувуутай холбоотой, эсхүл бусад зөрчлийн тухай мэдээлэлд дараах мэдээлэл багтсан байх шаардлагатай:

- (1) зөрчлийн огноо, цаг;
- (2) үйл явдлын товч тайлбар;
- (3) зөрчлийг мэдээлсэн этгээдийн нэр, байгууллага болон холбоо барих мэдээллийн дэлгэрэнгүй.

--oOo--